

Załącznik do uchwały Nr XVI/191/2012
Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim
z dnia 27 marca 2012r.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Stargardzie Szczecińskim
w 2011 roku

Spis treści

Spis treści	2
I. Zadania, struktura organizacyjna i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.	3
1. Realizacja zadań ustawowych	3
2. Struktura organizacyjna i kadra.....	5
II. Struktura dochodów i wydatków w 2011 r.	6
1. Dochody.	6
2. Wydatki.	8
III. Pomoc społeczna.	10
1. Formy pomocy społecznej.	10
2. Charakterystyka osób / rodzin objętych pomocą społeczną.....	12
3. Charakterystyka działalności związana ze strukturą wydatków na pomoc społeczną. 13	
3.1 Usługi opiekuńcze.	15
3.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze.	16
3.3 Domy pomocy społecznej.	16
3.4 Składki na ubezpieczenie zdrowotne.	18
3.5 Sprawienie pogrzebu.	18
3.6 Schronienie.	19
3.7 Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	20
3.8 Program osłony z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.	21
3.9 Zasiłki stałe.	22
3.10 Zasiłki okresowe.	22
3.11 Zasiłki celowe.	23
4. Inne działania podejmowane na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.	23
4.1 Klub Integracji Społecznej.	23
4.2 Centrum Integracji Społecznej.	25
4.3 Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.	25
4.4 Działania na rzecz rodziny i dziecka – wsparcie niepieniężne.	26
4.5 Przemoc w rodzinie.	27
4.6 Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych.	27
4.7 Poradnictwo specjalistyczne.	28
4.8 Wywiady środowiskowe.	29
4.9 Kontrakty socjalne.	30
IV. Prace społecznie użyteczne.	30
V. Projekt systemowy „Integracja społeczna w powiecie stargardzkim”.	32
VI. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	33
VII. Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.	34
VIII. Dodatki mieszkaniowe.	35
IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.	37
1. Świadczenia rodzinne.	37
2. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.	42

I. Zadania, struktura organizacyjna i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

1. Realizacja zadań ustawowych

Głównym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2011 r. była realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej.

Poza realizacją ww. zadań MOPS realizuje także inne przekazane do realizacji zadania, w tym:

- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- prowadzenie obsługi technicznej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
- organizowanie i finansowanie prac społecznie użytecznych,
- realizacja Projektu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działalność Ośrodka w 2011 r. finansowana była:

- ze środków budżetu Miasta - 13.919.789 zł
- ze środków budżetu państwa - 22.447.251 zł

Zgodnie z obowiązującymi przepisami MOPS nie może tworzyć konta specjalnego i pozyskiwać środków pozabudżetowych.

Ramy prawne określające funkcjonowanie i zadania Ośrodka reguluje ok. 30 aktów prawnych, w tym w szczególności:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 192, poz. 1378),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.).

W związku z nałożeniem przez administrację rządową na ośrodki pomocy społecznej nowych zadań wynikających, m. in. z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z późn. zmianami i ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zaistniała konieczność rozbudowy Ośrodka i dostosowania pomieszczeń do zmieniających się wymogów pracy. Budynek zajmowany przez MOPS, zaprojektowany na potrzeby izby wytrzeźwień, posiada wiele pomieszczeń ciemnych, których nie można zaadoptować na pokoje biurowe.

W sierpniu 2011r. zakończyła się prowadzona przez Urząd Miejski w Stargardzie Szczecińskim inwestycja rozbudowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim. Nowy budynek - o łącznej powierzchni użytkowej wraz z łącznikiem, wynoszącej 326,7 m² uzyskał pozwolenie na użytkowanie w dniu 11 października 2011r, w związku z czym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskał 11 – pokoi dwuosobowych, 1 – pokój jednosobowy, 2 - pokoje 4 osobowe oraz salę narad wraz z zapleczem kuchennym i pomieszczenie socjalne dla pracowników.

Budynek posiada również 3 toalety, w tym jedna dla osób niepełnosprawnych, dla których wejście do budynku przewidziano przez łącznik, do którego prowadzi podjazd o odpowiednim nachyleniu.

W nowym budynku przygotowano pomieszczenia dla asystentów rodziny (w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2012 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), a także przeniesiono część pracowników socjalnych, co przekłada się zarówno na poprawę warunków pracy pracowników (skumulowanych do tego momentu w pokojach 6-8 osobowych) oraz zwiększenie prywatności klienta (sprawy załatwiane w MOPS należą do wrażliwych) .

Oddanie nowego budynku do użytku pozwoliło również na swobodniejszą pracę zespołu terapeutów, którzy często nie mieli możliwości przeprowadzenia terapii czy choćby rozmowy z klientem (brak pomieszczeń zapewniających prywatność) wymagającym tej formy pomocy.

Oddanie do użytku nowej inwestycji przełożyło się również na reorganizację pracy dotychczasowej części Ośrodka. Przeniesieniu uległ Dział Dodatków Mieszkaniowych (obecnie pomieszczenia 50, 52-54), natomiast pomieszczenia zwolnione w wyniku ww. przenosin przekazano do dyspozycji Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych. Uzyskano dzięki temu, m.in. zmniejszenie zagęszczenia pracowników w pokojach oraz

w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oddzielenie pracowników odpowiedzialnych za wydawanie i przyjmowanie wniosków oraz bieżącą obsługę klienta od pracowników zajmujących się stricte przygotowaniem decyzji oraz prowadzeniem postępowania, co wpływa zarówno na komfort pracy pracowników oraz obsługę klientów.

W 2011 w ramach posiadanych środków własnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dokonał remontu trzech łazienek znajdujących się na parterze starego budynku (łazienki nie były remontowane od około 20 lat i ich stan w coraz większym stopniu stanowił zagrożenie dla osób z nich korzystających). Wymieniono również część drzwi wewnętrznych, których stan z racji długotrwałego użytkowania wymagał wymiany.

2. Struktura organizacyjna i kadra.

Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2011 r. realizowane były przez pracowników siedmiu działów, tj.:

- Dział Pomocy Środowiskowej, do zadań którego należy, m.in. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sprawie udzielenia pomocy społecznej klientom Ośrodka oraz na potrzeby innych instytucji i ośrodków pomocy społecznej w kraju a także świadczenie pracy socjalnej,
- Dział Usług Opiekuńczych, do zadań którego należy wykonywanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osób, które ze względu na wiek, chorobę lub inne przyczyny nie są w stanie samodzielnie zaspokajać codziennych potrzeb życiowych i wymagają pomocy innych osób.
- Dział Realizacji Pomocy Społecznej, do zadań którego należy, m. in. przygotowywanie i realizacja decyzji administracyjnych, w szczególności w sprawach pomocy społecznej, świadczeń opieki zdrowotnej, składek zdrowotnych i emerytalno-rentowych.
- Dział Dodatków Mieszkaniowych, do zadań którego należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawach dodatku mieszkaniowego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat dodatków i ryczałtów mieszkaniowych,
- Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, do zadań którego należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat ww. świadczeń a także prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- Dział Finansowo-Księgowy, do zadań którego należy, m.in. przekazywanie przyznanych decyzjami świadczeń, prowadzenie windykacji wierzytelności, obsługa kasowa i księgowa Ośrodka,
- Dział Kadr i Administracji, do zadań którego należy, m.in. prowadzenie spraw: płacowo-kadrowych, z zakresu ochrony danych osobowych, zamówień publicznych, spraw gospodarczych i obsługa systemów teleinformatycznych oraz samodzielne stanowiska pracy, tj:
  - Dyrektor,
  - Z-ca Dyrektora,
  - Radca Prawny,
  - Główny specjalista ds. BHP,
  - Inspektor MKRPA.

W 2011 r. w Ośrodku zatrudnionych było 132 pracowników, tym:

- Pracownicy etatowi - 124,
- Osoby zatrudnione w ramach robót publicznych - 5,
- Osoby zatrudnione w ramach umowy na zastępstwo - 3.

Ponadto 3 osoby odbywały staż absolwencki.

Z uwagi na konieczność ciągłego doskonalenia zawodowego 97 pracowników MOPS w 2011 roku uczestniczyło w 77 szkoleniach, w szczególności z zakresu:

- stosowania procedury administracyjnej w zakresie zadań realizowanych przez instytucje pomocy społecznej (praktyka postępowania egzekucyjnego w administracji, windykacja świadczeń Funduszu Alimentacyjnego, stosowanie KPA w sprawach o świadczenia rodzinne),
- specjalistyczne szkolenia dla pracowników socjalnych (asertywność w pomocy społecznej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zespoły interdyscyplinarne, wychodzenie z bezdomności, zasady postępowania przy kierowaniu i umieszczaniu osób w domach pomocy społecznej, piecza zastępcza),
- prawo pracy, rachunkowość budżetowa, sporządzanie sprawozdań finansowych, ochrona danych osobowych, prawne aspekty zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu.

Studia podyplomowe finansowane ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego ukończyło 4 pracowników: 2 pracowników na kierunku gerontopedagogika realizowane w ramach projektu „Postaw na jakość” – realizacja strategii rozwoju Akademii Medycznej w Szczecinie, 2 pracowników na kierunku „Organizacja Pomocy Społecznej” w ramach projektu „Kształcenie Kadry Zarządzającej Instytucji Pomocy i Integracji Społecznej”, natomiast jeden pracownik rozpoczął kurs – specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny w zakresie przygotowania ogólnego i przygotowania specjalistycznego w kierunku pracy z osobami starszymi oraz 1 pracownik rozpoczął studia podyplomowe na kierunku: „Organizacja Pomocy Społecznej”.

Ponadto terapeuci zatrudnieni w MOPS brali cyklicznie udział w superwizjach. Koszt superwizora finansowano ze środków własnych MOPS. W ramach programu „Profesjonalne kadry – lepsze jutro” realizowanego przez Urząd Marszałkowski w Szczecinie bezpłatną superwizję w grudniu 2011 r. odbyło 5 pracowników Działu Pomocy Środowiskowej MOPS.

II. Struktura dochodów i wydatków w 2011 r.

1. Dochody.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy oraz dochody związane z realizacją zadań zleconych i własnych rozliczanych z urzędem administracji państwowej (dotacje na dofinansowanie zadań własnych), które przekazywane są do budżetu państwa.

W 2011 r. uzyskano dochody w łącznej kwocie 1.011.711,90 zł (w 2010 r. – 990.720,23 zł), w tym:

- dochody własne - 412.407,42 zł,
- dochody rozliczane z urzędem administracji państwowej - 599.304,51 zł.

W ramach dochodów własnych MOPS uzyskał dochód z tytułu:

- odpłatności za wykonane usługi opiekuńcze - 105.241,43 zł
- odpłatności za pobyt w Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy - 7.813,81 zł,
- odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Osób Starszych - 20.167,99 zł,
- odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej dotyczące rozliczenia z lat ubiegłych - 1.391,24 zł,
- rozliczenia zaliczek na koszty biegłych sądowych w sprawach leczenia odwykowego oraz kar umownych za nieterminową realizację umów przez biegłych - 801,00 zł,
- odzyskanych kosztów upomnień - 1.998,00 zł,
- odsetek od środków na rachunkach bankowych - 139,88,
- odsetek związanych z egzekucją należności - 568,53 zł,
- prowizji za rozliczenie podatku od osób fizycznych - 1.251,00 zł,
- kar, grzywien i odszkodowań - 1.060,20 zł,
- zwrotu opłat komorniczych i innych rozliczeń - 100,46 zł,
- refundacji z Powiatowego Urzędu Pracy prac społecznie użytecznych - 129.483,54 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 136,00 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz odsetek - 132.638,08 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej - 423,98 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych oraz nieodebranych (przedawnionych) ryczałtów mieszkaniowych - 3.857,03 zł.

Z tytułu ww. dochodów stan należności na dzień 31.12.2011 r. wynosi 256.910,04 zł, z czego 188.055,24 zł stanowią należności wymagalne, w stosunku do których prowadzone są czynności windykacyjne.

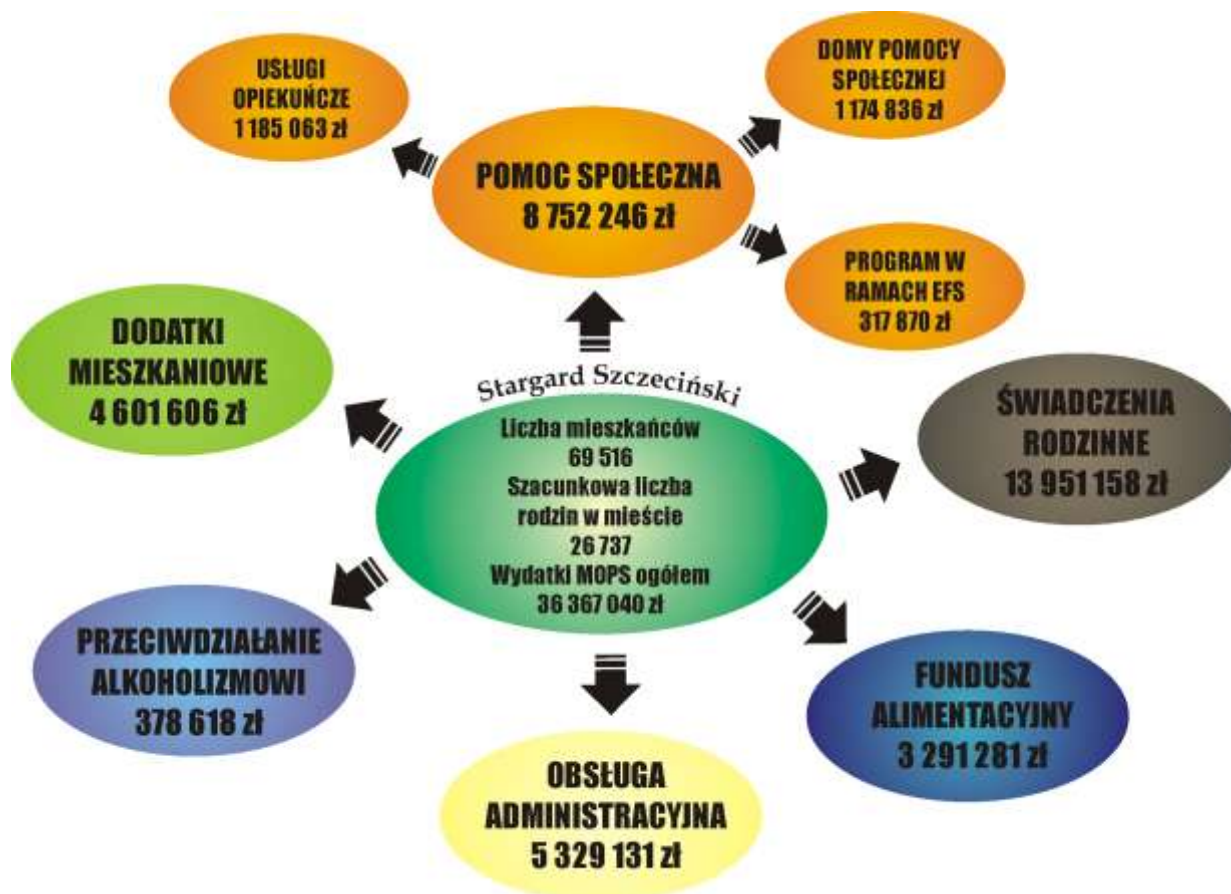
W ramach dochodów rozliczanych z urzędem administracji państwowej uzyskano dochód z tytułu:

- odpłatności za usługi świadczone w Środowiskowym Domu Samopomocy - 6.151,37 zł,
- zwrotu przez dłużników alimentacyjnych zaliczek alimentacyjnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz odsetek od spłat - 549.006,13 zł,
- zwrotu składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w wyniku uzupełnienia dokumentacji przez osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne - 8.177,80 zł,
- zwrotu składek zdrowotnych opłacanych za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i zasiłki stałe z pomocy społecznej w wyniku uzyskania prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z innych tytułów - 2.078,05 zł,
- nienależnie pobranych zasiłków z pomocy społecznej - 33.041,16 zł,
- nienależnie pobranych zasiłków realizowanych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 850,00 zł.

Z tytułu ww. dochodów stan należności na dzień 31.12.2011 r. wynosi 15.035.162,91 zł, z czego 15.032.860,81 zł stanowią należności wymagalne, w stosunku do których prowadzone są czynności windykacyjne.

2. Wydatki.

Poniższy schemat przedstawia ogólne wydatki MOPS oraz wydatki na poszczególne rodzaje działalności w 2011 r.

W wydatkach ogółem największą pozycję stanowią wydatki na świadczenia rodzinne – 38,4 % a następnie: pomoc społeczną – 24,1 %, utrzymanie Ośrodka i obsługę administracyjną – 14,8 %, dodatki mieszkaniowe – 12,7 % , fundusz alimentacyjny – 9 % i przeciwdziałanie alkoholizmowi – 1 %.

Tabela nr 1. Wydatki na zadania własne i zlecone.

Wyszczególnienie	2011 r.			2010 r.
	Plan	Wykonanie	%	Wykonanie
Wydatki ogółem	36.839.769	36.367.040,31	98,72	35.678.236,00
II. Zadania własne	18.985.086	18.531.662,39	82,49	18.664.443,37
1) zasiłki i pomoc w naturze oraz składki zdrowotne	5.460.694	5.383.191,04	98,58	5.526.893,53
2) dodatki mieszkaniowe	4.645.277	4.601.605,90	99,06	4.574.804,66
3) usługi opiekuńcze	1.146.776	1.126.606,18	98,24	1.162.054,39
4) przeciwdziałanie alkoholizmowi	459.000	378.617,59	82,49	325.136,40
5) utrzymanie Ośrodka	4.968.587	4.857.650,22	97,77	4.649.282,31
6) rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i prace społecznie – użyteczne oraz Klub Integracji Społecznej	1.866.146	1.866.121,47	100	2.116.989,96
7) realizacja projektu systemowego współfinansowanego z EFS	438.606	317.869,99	72,47	309.282,12
2. Zadania zlecone	17.854.683	17.835.377,92	99,89	17.013.792,81
1) składki zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne	89.811	86.112,00	95,88	39.420,73
2) specjalistyczne usługi opiekuńcze	58.457	58.457,00	100	45.076,00
3) świadczenia rodzinne i alimentacyjne, wspieranie osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	17.685.440	17.669.833,92	99,91	16.897.296,08
4) ochrona zdrowia – pokrycie kosztów sporządzania wywiadów środowiskowych	20.975	20.975,00	100	32.000,00

Wydatki ogółem wzrosły w 2011 r. w stosunku do 2010 r. o 688.804 zł.

W odniesieniu do zadań własnych nastąpił w sumie spadek wydatków o 132.781 zł, w tym na: zasiłki i pomoc w naturze o 143.702 zł, usługi opiekuńcze o 35.448 zł, rządowy program w zakresie dożywiania i prace społecznie użyteczne o 250.868 zł.

W pozostałych przypadkach związanych z realizacją zadań własnych wydatki wzrosły.

W odniesieniu do zadań zleconych wydatki wzrosły o 821.585 zł, w szczególności z uwagi na wydatki związane z realizacją świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Wydatki dotyczące ochrony zdrowia a związane z wydawaniem decyzji o potwierdzaniu prawa do świadczeń zdrowotnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych (szerzej w pkt. VI) zmniejszone zostały w stosunku do 2010 r. o 11.025 zł pomimo, iż ilość wydanych decyzji zmniejszyła się jedynie o 9 szt. (338 w 2011 i 347 w 2010).

III. Pomoc społeczna.

1. Formy pomocy społecznej.

Organizację, zadania, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Trudna sytuacja życiowa (m. in. bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, uzależnienia, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.) oraz posiadane dochody nie przekraczające kryteriów dochodowych określonych w oparciu o próg interwencji socjalnej warunkują prawo do bezwrotnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Kryterium dochodowym dla osoby samotnie gospodarującej jest dochód netto nie przekraczający kwoty **477** zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota **351** zł.

Wysokość powyższych kwot określających kryterium dochodowe obowiązuje od 2006 r.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Osobie odbywającej karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo do świadczeń z pomocy społecznej, natomiast tymczasowo aresztowanej zawieszają się prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Za okres tymczasowego aresztowania nie udziela się świadczeń.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego albo klęski żywiołowej lub ekologicznej niezależnie od ich dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Pracownicy pomocy społecznej realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia ściśle współpracują z wieloma instytucjami, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, w szczególności z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Centrum Socjalnym „Caritas”,
- Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Bezdomnych i Matek Samotnych z Dziećmi,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej,
- Polskim Czerwonym Krzyżem,
- Domami Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- Placówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi (Domami Dziecka),
- Szkołami,
- Komendą Powiatową Policji,
- Strażą Miejską,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Klubem Abstynenta,
- Publicznymi i Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Powiatowym Urzędem Pracy

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w 2011 r. polegająca na zaspokajaniu potrzeb osób i rodzin korzystających z pomocy w oparciu o posiadane zasoby kadrowe i środki finansowe i obejmowała w szczególności:

- prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłatę zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych celowych,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, schronisk, noclegowni i opłacanie lub dofinansowanie do opłat za pobyt,
- kierowanie na posiłki i opłacanie ich kosztów,
- opłacanie składek zdrowotnych za osoby korzystające z pomocy i kwalifikowanie do ww. świadczeń,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- sprawienie pogrzebu,
- realizację programów osłonowych,
- świadczenie pracy socjalnej,
- udzielanie poradnictwa prawnego i psychologicznego.

2. Charakterystyka osób / rodzin objętych pomocą społeczną.

W Stargardzie Szczecińskim wg stanu na 31 grudnia 2011 r. zameldowanych było na stałe 68.330 osób (w 2010 r – 67.792 osoby), czasowo 1186 osób, w tym 109 obcokrajowców.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim na 31 grudnia 2011 r. zarejestrowane były 3863 osoby (3.934 osoby w 2010 r.).

Wskaźnik bezrobocia wynosił 8,4 %.

Tabela nr 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	2011 r.		2010 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem, w tym:	2379	4802	2.609	5.475
- o liczbie osób 1	1324	1324	1.386	1.386
2	363	726	406	812
3	312	936	352	1.056
4	201	804	245	980
5	102	510	124	620
6 i więcej	77	502	96	621

Z zestawienia wynika, że w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o 230 rodzin oraz liczba osób w tych rodzinach o 673 osoby.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że powyższe rodziny nie zgłosiły się z wnioskiem o udzielenie pomocy w 2011 r. z następujących powodów:

- 18 osób podjęło pracę zawodową,
- 64 osoby podjęły pracę dorywczą,
- 6 osób otrzymało świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad członkiem rodziny,
- 10 osób otrzymało własne świadczenie z ZUS,
- 4 rodziny przeprowadziły się poza miasto,
- 5 osób odbywało karę pozbawienia wolności,
- 51 osób zmarło,
- 37 osób otrzymało odmowę pomocy z powodu braku realizacji kontraktu socjalnego,
- w przypadku pozostałych 35 rodzin nie są znane powody nie zgłoszenia się o pomoc.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze

Powód trudnej sytuacji życiowej	2011 r.		2010 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1641	3273	1.835	3.930
Sieroctwo	4	15	4	14
Bezdomność	146	184	139	178
Potrzeba ochrony macierzyństwa	95	366	122	462
Bezrobocie	1148	2798	1.307	3.338
Niepełnosprawność	1018	1714	1.099	1.980
Długotrwała lub ciężka choroba	1104	1788	1.224	2.167
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	620	2060	716	2.508
▪ rodziny niepełne	511	1521	561	1.635
▪ rodziny wielodzietne	134	740	155	873
Przemoc w rodzinie	32	88	30	81
Alkoholizm	115	164	131	195
Narkomania	7	7	11	11
Trudności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	9	10	13	13
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	55	76	49	63
Zdarzenia losowe	8	22	11	21
Sytuacje kryzysowe	2	2	-	-

W stosunku do 2010 r. stwierdza się wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu, bezdomności o 6 osób, przemocy w rodzinie o 7 rodzin i trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego o 6 osób.

W pozostałych przypadkach wystąpiło zmniejszenie kręgu osób korzystających z pomocy.

Największy spadek nastąpił w przypadku ubóstwa o 191 rodzin i bezrobocia o 159 rodzin.

3. Charakterystyka działalności związana ze strukturą wydatków na pomoc społeczną.

Ogółem wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w stosunku do 2010 r. spadły o 292.226 zł.

Poniższa tabela obrazuje wydatki związane z nakładem finansowym na realizację poszczególnych form pomocy społecznej, na temat których szerzej mowa w dalszej części sprawozdania.

Z zestawienia wynika, że w stosunku do 2010 r. wzrost wydatków wystąpił na: specjalistyczne usługi opiekuńcze o 13.381 zł, domy pomocy społecznej o 107.633 zł, zdarzenia losowe o 7.485 zł i zasiłki celowe o 2.646 zł.

W pozostałych przypadkach odnotowano spadek wydatków.

Szczegółową strukturę wydatków przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4. – Struktura wydatków – zadania własne i zlecone.

Formy pomocy	2011 r.		2010 r.	
	Liczba rodzin	Kwota w zł	Liczba rodzin	Kwota w zł
Usługi opiekuńcze	246	1.126.606,18	221	1.162.054,39
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	58.457,00	8	45.076,00
Odpłatność za domy pomocy społecznej	58	1.174.836,30	53	1.067.203,18
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	679	193.438,52	673	194.827,00
Sprawienie pogrzebu	9	15.762,40	11	20.536,55
Schronienie	41	11.838,00	46	19.186,94
Pomoc państwa w zakresie dożywiania, w tym:	3.865	1.648.497,14	1.848	1.774.954,29
posiłek dla dzieci i młodzieży	728	585.554,00	765	574.406,00
Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób	10	1.868,70	40	8.464,00
Zasiłki stałe	590	1.874.879,39	598	1.924.970,24
Zasiłki okresowe, w tym z powodu:	1.359	1.504.987,08	1.462	1.696.256,13
• bezrobocia	823	954.773,00	804	1.072.881,13
• długotrwałej choroby	444	374.390,00	464	398.587,00
• niepełnosprawności	229	96.383,00	289	112.172,00
Zdarzenia losowe	12	9.135,17	3	1.650,00
Zasiłki celowe w tym:	1962	596.445,48	2.059	593.799,49
• ubranie	576	43.965,00	580	42.055,00
• leki i leczenie	394	76.185,13	376	71.384,05
• drobne remonty	5	370,00	11	640,00
• opał	894	300.842,00	920	328.558,17
• gaz	194	24.955,50	145	22.621,32
• energia elektryczna	186	23.423,46	150	21.933,97
• sprzęt domowy	4	1.180,00	10	2.779,00
• zasiłki specjalne celowe	385	144.942,00	440	152.994,23
• zasiłki na inne cele	120	19.417,61	156	32.399,42
Razem:	2379	8.216.751,84	2.609	8.508.978,21

3.1 Usługi opiekuńcze.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Wydatki na usługi opiekuńcze obejmują koszty związane z funkcjonowaniem Działu Usług Opiekuńczych, m. in. koszty osobowe i pochodne, badania lekarskie, świadczenia pracownicze wynikające z przepisów bhp i funduszu świadczeń socjalnych, bilety komunikacji miejskiej, ekwiwalent za odzież roboczą, środki higieny, zakup materiałów biurowych.

Koszt realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w kolejnym punkcie jest zadaniem obowiązkowym gminy.

W 2011 r. wydatki związane ze świadczeniem przez opiekunki domowe MOPS usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania, wyniosły 1.126.606,18 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez 25 opiekunek domowych zatrudnionych na czas nieokreślony, które okresowo wspomagane były przez opiekunki zatrudniane w ramach robót publicznych (średnio 3-5 osób miesięcznie) i prac społecznie użytecznych (średnio 6 osób miesięcznie).

Część usług zlecono do realizacji Centrum Integracji Społecznej w Stargardzie Szczecińskim przy ul. Krasieńskiego 19 w ramach realizowanego przez CIS programu reintegracji zawodowej i społecznej bezrobotnych.

Z usług opiekuńczych korzystało ogółem 246 osób, na rzecz których świadczone były usługi w ilości 54.822 godziny, z tego opiekunki MOPS wypracowały 37.582 godziny u 178 osób, a opiekunki CIS – 17.240 godzin u 68 osób.

Spośród osób korzystających z usług opiekuńczych w 2011 r. zmarło 46 osób, 25 osób zrezygnowało ze świadczenia usług, w tym 6 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej a 7 osób na oddziale długoterminowej opieki.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przysługują nieodpłatnie osobom, których dochód nie przekracza 477 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł w przypadku osoby w rodzinie a także w wymiarze 1 godziny dziennie osobom, które ukończyły 85 rok życia. Szczegółowe zasady dotyczące warunków przyznawania i odpłatności określa Uchwała Nr XV/143/07 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, szczegółowych warunków zwolnienia od odpłat oraz trybu ich pobierania (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego z 2008 r. Nr 1, poz. 12).

W Stargardzie Szczecińskim według stanu na 31 grudnia 2011 r. zamieszkiwało 805 osób w wieku powyżej 85 roku życia, w tym 197 osób powyżej 90 roku życia.

W ogólnej liczbie 246 osób korzystających z usług opiekuńczych, 53 osoby korzystały z usług nieodpłatnie z uwagi na niski dochód oraz 115 osób, które z tytułu wieku korzystały nieodpłatnie z 1 godziny usług w oparciu o ww. uchwałę.

W roku 2011 usługami opiekuńczymi objęto 96 osób, które w poprzednich latach nie korzystały z tej formy pomocy, w tym:

- 24 osoby samotne,
- 55 osób zamieszkujących samotnie ale posiadających rodziny,
- 17 osób zamieszkujących z rodziną,

z czego 87 osób było objętych 1 godziną usług świadczonych w dni robocze nieodpłatnie z tytułu ukończenia 85 roku życia.

Odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych ustalono na kwotę 21,47 zł. Dochód z tytułu odpłatności uzyskano w kwocie 105.241,43 zł.

3.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. NR 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Koszty specjalistycznych usług opiekuńczych realizowane są w ramach zadań zleconych i obejmowały usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opiekunki MOPS świadczyły usługi w ilości 2.488 godzin usług na rzecz 6 osób w ich środowisku zamieszkania. Cenę 1 godziny usług ustalono na kwotę 22,98 zł.

Koszt realizacji tego zadania to kwota 58.457 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były także przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie Szczecińskim w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard Szczeciński. MOPS nie wydatkował w ramach własnego budżetu kosztów na realizację tego zadania. Koszt 1 godziny usług wyniósł 7,73 zł. Usługi świadczone były dla 26 osób zamieszkujących w mieszkalnictwie wspomaganym. Koszt realizacji tego zadania wyniósł 127.000 zł.

Z tytułu odpłatności za usługi dochód wyniósł 24.980,41 zł.

3.3 Domy pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody Sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2011 r. MOPS dofinansował bądź pokrył koszty pobytu w domach pomocy społecznej 58 osobom, które przebywały w:

- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dolicach – 23 osób, w tym 15 kobiet,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Darskowie – 3 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Wojszycach – 1 osoba – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Fabianowie – 1 osoba – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych w Śniatowie – 2 osoby – kobiety,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekle psychicznie chorych w Nowogardzie – 5 osób, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Gościnie - 1 osoba – mężczyzna,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Wałczu – 2 mężczyzn,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Woli Chruściańskiej – 1 osoba – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Włociborzu – 2 mężczyzn,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Żydowie – 2 osoby – mężczyźni,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku w Krzecku – 2 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Moryniu – 1 osoba – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych w Szczecinie – 1 osoba – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Piotrowicach – 5 osób, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Myśliborzu – 4 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dębcah – 1 mężczyzna,
- Domu Pomocy dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych w Żabowie - 1 kobieta.

W 2011 r. w domach pomocy społecznej umieszczono 11osób. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. na umieszczenie oczekiwało 8 kolejnych osób, w tym 1osoba z roku 2009.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt / burmistrz / prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

W 2011 r. koszt utrzymania mieszkańca był najniższy w Domu Pomocy Społecznej w Wojszycach – 2.168,66 zł a najwyższy w Domu Pomocy Społecznej w Dolicach – 3.094,22 zł.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,

- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Od maja 2011 r. zostało podwyższone kryterium dochodowe, które zwalnia najbliższych krewnych z dopłacania do pobytu członka rodziny w domu pomocy społecznej z 250 % kryterium dochodowego (877 zł miesięcznie) do 300 % (1.053 zł miesięcznie).

Konsekwencją wprowadzenia tej zmiany w przepisach jest wzrost wydatków gminy. W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu.

Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępni).

W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

Opłata za pobyt 58 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wnoszona była przez:

- mieszkańca domu i rodzinę w 5 przypadkach,
- mieszkańca domu i MOPS w 53 przypadkach.

Odpłatność rodzin w 2011 r. wyniosła 41.057,18 zł.

MOPS dopłacał do pobytu mieszkańca średnio 1.958,10 zł miesięcznie.

Wartość wydatków MOPS po uwzględnieniu odpłatności rodzin wyniosła 1.174.836,30 zł.

3.4 Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Opłacanie składek zdrowotnych za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135).

W 2011 r. MOPS opłacił składkę zdrowotną za 679 świadczeniobiorców niepodlegających ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, w tym za:

- 43 dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego,
- 67 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS,
- 569 osób pobierających zasiłek stały.

MOPS przekazuje Narodowemu Funduszowi Zdrowia informacje dotyczące zgłoszenia dzieci do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacania składki, w pozostałych przypadkach wydawane są decyzje administracyjne, które są również przesyłane do NFZ.

Wartość wydatków na ten cel w 2011 r. to kwota 193.438,52 zł. Kwota 1 świadczenia – 32 zł.

W roku 2011 składki zdrowotne sfinansowane zostały w 80 % z budżetu państwa (154.750,82 zł) i w 20 % ze środków własnych gminy (35.687,70).

3.5 Sprawienie pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2011 r. zlecono sprawienie 9 (w tym 1 osoby bezdomnej) pogrzebów MPGK w Stargardzie Szczecińskim w oparciu o podpisaną umowę. Osoby zmarłe nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w

stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową. Średni koszt pogrzebu wyniósł 1.751,37 zł.

3.6 Schronienie.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Na terenie miasta Stargard Szczeciński usługi socjalne na rzecz osób bezdomnych świadczone były przez:

- 1) Centrum Socjalne „Caritas” w Stargardzie Szczecińskim w zakresie:
  - a) wydawania posiłków,
  - b) udzielania schronienia w:
    - Schronisku dla mężczyzn przy ul. Krasieńskiego 10 – 45 miejsc,
    - Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Krasieńskiego 19 – 45 miejsc,
    - ogrzewalni dla osób bezdomnych będących pod wpływem alkoholu (nie wymagających leczenia szpitalnego i nie agresywnych) przy ul. Krasieńskiego 19 – maksymalnie do 16 miejsc.
- 2) Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi przy ul. Okulickiego 3 w zakresie:
  - a) udzielania posiłków,
  - b) wydawania suchego prowiantu,
  - c) udzielania schronienia dla mężczyzn, kobiet i dzieci – 55 miejsc.
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie:
  - a) działalności informacyjnej dotyczącej możliwości uzyskania różnorodnych form pomocy społecznej, w tym schronienia na terenie miasta, województwa oraz poza jego terenem,
  - b) poradnictwa w sprawach, m. in. mieszkaniowych, leczenia, w tym odwykowego, załatwiania spraw urzędowych, uzyskania stopnia niepełnosprawności,
  - c) pracy socjalnej skierowanej do osób przebywających w schroniskach, altanach ogrodowych i innych miejscach pobytu polegającej, m. in. na:
    - pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności,
    - pomocy w uzyskaniu świadczeń emerytalnych lub rentowych,
    - reprezentowaniu i pośredniczeniu w załatwianiu spraw urzędowych,
    - aktywizowaniu i wspieraniu w utrzymaniu higieny osobistej, trzeźwości, ubioru odpowiedniego do pory roku, poszukiwania lub utrzymania pracy,
    - kontaktowaniu ze specjalistami (prawnik, terapeuta, doradca zawodowy, pracownik d.s. kadr, przedstawiciel TBS) w Klubie Integracji Społecznej w celu zdobycia ogólnej wiedzy z zakresu możliwości poprawy sytuacji osób bezdomnych,
  - d) udzielania pomocy: pieniężnej - zasiłki stałe, okresowe, celowe i niepieniężnej – składki zdrowotne lub objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, skierowanie do schronisk, skierowanie do korzystania z ciepłych posiłków, udzielenie pomocy w formie ubrania.

W kręgu zainteresowania pracowników socjalnych w 2011 r. były 252 osoby bezdomne (230 osób dorosłych + 22 dzieci), z czego 21 stargardzian (20 osób dorosłych + 1 dziecko) przebywało w schroniskach poza Stargardem.

Na terenie miasta przebywało 95 osób bezdomnych spoza Stargardu Szczecińskiego. Z liczby 136 bezdomnych stargardzian przebywających na terenie miasta:

- w CS „Caritas” schronisku dla bezdomnych mężczyzn przebywało 49 mężczyzn,
- w GOW przebywało 11 kobiet i 7 dzieci,
- w schronisku SLB przebywało 19 mężczyzn, 2 kobiety i 4 dzieci,
- 44 osoby (w tym 1 dziecko) przebywały w altanach ogrodowych, z czego 29 osób korzystało z pomocy finansowej i w naturze MOPS a 15 osób objętych było jedynie monitoringiem i ewentualnie poradnictwem.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej współpracę z bezdomnymi prowadziło dwóch pracowników socjalnych z Zespołu ds. Pomocy Doraźnej i Osób Bezdomnych.

W 2011 r. pracownice ww. Zespołu przeprowadziły ogółem 697 wywiadów, w tym:

- w sprawie udzielenia pomocy – 538,
- na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej – 124,
- inne wywiady dotyczące bezdomnych – 35.

Z 95 osób bezdomnych przybyłych do Stargardu Szczecińskiego z terenu innych gmin:

- w schronisku SLB przebywały 64 osoby,
- w GOW – 5 osób,
- w altanach ogrodowych i pomieszczeniach niemieszkalnych – 19 osób.

Wśród ogółu bezdomnych, osoby bezdomne z terenu innych gmin stanowią 38 %.

Konieczność świadczenia pomocy tym osobom (wywiady środowiskowe, praca socjalna, poradnictwo prawne, pomoc finansowa) stanowi dodatkowe obciążenie pracowników MOPS.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni zawarli 60 kontraktów socjalnych z osobami bezdomnymi, w wyniku których:

- 30 osób uczestniczyło w różnych formach aktywizacji zawodowej, tj. CIS, KIS, prace społecznie użyteczne,
- 12 osób podjęło terapię odwykową (z różnym skutkiem),
- 3 rodziny (przebywające w GOW) usamodzielnily się uzyskując mieszkanie,
- 6 osób podjęło zatrudnienie,
- 25 osób zerwał kontrakt socjalny.

3.7 Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany był w latach 2006 – 2011 w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2258).

Celem Programu było wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania osób, których dochód nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego (715,50 zł miesięcznie w przypadku 1 osobowego gospodarstwa domowego i 526,50 zł miesięcznie na 1 osobę w przypadku wieloosobowego gospodarstwa

domowego) w formie zakupu posiłku lub przekazania pomocy pieniężnej na zakup posiłku albo żywności w celu przygotowania ciepłego posiłku.

Ogólny koszt realizacji ww. Programu wyniósł 1.648.497,14 zł. Źródłem finansowania Programu była dotacja celowa z budżetu państwa – 947.464 zł oraz środki własne – 701.033,14 zł.

Tabela nr 5 Pomoc rzeczowa i finansowa w ramach Programu.

Wyszczególnienie	Osoby ogółem	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby
Liczba osób objętych Programem w tym:	3865	566	791	2508
• liczba osób korzystających z posiłku	822	86	654	82
➤ koszt posiłków	650.015,00 zł	45.854,00 zł	545.378,00 zł	58.783,00 zł
➤ koszt 1 posiłku	6,88 zł	6,97 zł	6,88 zł	6,85 zł
• liczba osób korzystających z zasiłku celowego	3709	541	709	2459

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w celu przygotowania posiłku otrzymało 1.716 rodzin (3709 osób w tych rodzinach) przeciętnie przez 7 miesięcy w roku, średnio w kwocie 84,26 zł miesięcznie.

Z gorących posiłków osoby, w tym dzieci korzystały w jadalni „Caritas”, 13 stargardzkich szkołach oraz 5 szkołach poza Stargardem, gdzie dzieci pobierają naukę.

Na wniosek dyrektorów szkół 12-gu dzieciom sfinansowano posiłki z pominięciem przeprowadzania wywiadu środowiskowego.

Wydatki na realizację programu stanowią drugą pod względem wielkości wydatków pozycję w wydatkach na pomoc społeczną.

3.8 Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.

Program realizowany był w oparciu o uchwałę Nr XXVIII/307/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie przyjęcia Programu osłonowego z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób. Na poszczególne szczepienia profilaktyczne zakwalifikowano 9 osób, w tym:

- szczepienia przeciw grypie – 0 osób,
- szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 7 osób; koszt – 578,70 zł,
- szczepienia przeciw rakowi szyjki macicy – 2 osoby; koszt – 1.290,00 zł.

Łącznie za szczepienia zapłacono 1.868,70 zł. (faktury za 2011 r.)

Pomimo, że w 2011 r. MOPS 2-krotnie kierował do szkół informacje dotyczące możliwości szczepień z prośbą o rozpropagowanie, jak również o powyższym informowała prasa a także pracownicy socjalni podczas przeprowadzania wywiadów, zainteresowanie tą formą pomocy jest znikome. Głównym powodem podawanym przez potencjalnych świadczeniobiorców, jest brak wiary w skuteczność szczepionek.

3.9 Zasiłki stałe.

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. 477,00 zł,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. 351,00 zł
- kwota zasiłku nie może być wyższa niż 444,00 zł miesięcznie i niższa niż 30 zł miesięcznie.

W 2011 r. z zasiłków stałych korzystało ogółem 590 osób na łączną kwotę 1.874.879,39 zł, w tym 480 osób samotnych otrzymało zasiłki stałe na łączną kwotę 1.671.211 zł. Średnia kwota zasiłku wyniosła 350,73 zł miesięcznie. Natomiast 110 osób pozostających w rodzinie otrzymało 203.668,39 zł. Średnia kwota zasiłku wyniosła 207,82 zł miesięcznie.

Zasiłki stałe stanowią największą pozycję w wydatkach na zasiłki z pomocy społecznej. Na wypłatę zasiłków stałych MOPS w 2011 r. otrzymał dotację z budżetu państwa w wys. 80 %, tj. 1.499.903,51 zł, a pozostałe 20 %, tj. 374.975,88 zł zostało sfinansowane ze środków własnych gminy.

3.10 Zasiłki okresowe.

Zasiłek okresowy przysługuje, w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (477 zł),
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny (351 zł x liczba członków rodziny).

Wysokość zasiłku okresowego ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418,00 zł,
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ww. kryteriami nie może być niższa (kwota gwarantowana, wypłacana z budżetu państwa) niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Dotyczy to sytuacji, gdy różnica wynosi mniej niż 20 zł.

Okres na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

W 2011 r. w stosunku do 2010 r. nastąpił spadek liczby osób / rodzin korzystających z tej formy pomocy o 103, w szczególności z powodu niepełnosprawności o 60, a także długotrwałej choroby o 20, natomiast wzrost osób / rodzin o 19 korzystających z zasiłku okresowego z powodu bezrobocia.

Na wypłatę zasiłków okresowych przeznaczono 1.504.987,08 zł, tj. mniej w stosunku do 2010 r. o 191.269,05 zł. Kwota 1.501.800,03 zł pochodziła z dotacji z budżetu państwa a 3.187,05 ze środków własnych gminy. Zasiłki okresowe stanowią trzecią pod względem wielkości wydatków pozycję w wydatkach na pomoc społeczną.

3.11 Zasiłki celowe.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby życiowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie / rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie / rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Wydatki na wypłatę zasiłków celowych w stosunku do 2010 r. wzrosły o 25.487,86 zł. Na wypłatę zasiłków celowych, w szczególności na zakup opału wydatkowano środki finansowe, które zostały przeznaczone i nie wykorzystane na szczepienia profilaktyczne.

Ogółem na wypłatę zasiłków celowych, w tym specjalnych celowych przeznaczono w ramach środków własnych gminy 596.445,48 zł wypłacając 5170 świadczeń z przeznaczeniem na realizację różnorodnych potrzeb. Średnia kwota zasiłku wyniosła 115,36 zł.

4. Inne działania podejmowane na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.

4.1 Klub Integracji Społecznej.

Klub Integracji Społecznej „Już Pracuję” działa w MOPS od stycznia 2005 r. w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

Celem istnienia KIS jest reintegracja zawodowa i społeczna, w szczególności osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie, tj. : bezrobotnych, uzależnionych od alkoholu, bezdomnych, zwolnionych z zakładów karnych, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych.

Zadaniem Klubu Integracji Społecznej, jest :

- pobudzanie aktywności społecznej jednostek i grup zagrożonych pozostawaniem na marginesie życia społecznego,
- reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie poprzez wprowadzenie działań mających na celu

odbudowanie i podtrzymywanie u tych osób zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku pracy, umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu,

- pośrednictwo w przekazywaniu informacji o ofertach pracy.
- prowadzenie pośrednictwa prawnego, ekonomicznego i psychologicznego,
- prowadzenie działalności samopomocowej.

Klub Integracji Społecznej w 2011 r. zrealizował 6 projektów:

1. „Ferie z KIS”

Program skierowany do dzieci w wieku 4 – 13 lat z rodzin objętych wsparciem MOPS. Czas trwania – okres ferii zimowych, tj. m-c luty 2011 r.

W programie uczestniczyło 10-ro dzieci. Zajęcia odbywały się 3 razy w tygodniu. W ramach programu dzieci uczestniczyły w zajęciach plastycznych, muzycznych realizowanych w świetlicy Ośrodka. Odbyło się również wyjście do kina na projekcję filmu dla dzieci w 3D „Miś Yogi” oraz wyjście do Centrum Zabaw.

2. „Wyjść na prostą”

Program profilaktyczny dla osób bezdomnych, realizowany od 30 marca do 4 maja 2011 r., zajęcia odbywały się w każdą środę w świetlicy Ośrodka. Na zajęcia zapraszani byli specjaliści, m. in. terapeuta, doradca zawodowy, specjalista BHP, prawnik, przedstawiciel STBS.

Programowi przyświecały następujące cele: osłonowy – zapobieganie degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, profilaktyczny – zapobieganie utrwalania i poszerzania się zjawiska bezdomności oraz aktywizacyjny – zmierzający do wyprowadzenia z bezdomności osób rokujących perspektywę przezwyciężenia tej sytuacji. W programie uczestniczyło 10 osób.

3. „Długa-krótka droga do upragnionej pracy”

Program profilaktyczny dla osób bezrobotnych w ramach programu „Lepsze jutro”. Realizowany był od 20 maja do 15 lipca. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu w każdy piątek w świetlicy Ośrodka. Na zajęcia zapraszani byli specjaliści, m.in. terapeuta, doradca zawodowy, radca prawny, koordynator programów unijnych. W programie uczestniczyło 8 osób.

4. „Przyjazne wakacje”

Program skierowany do dzieci w wieku 8 – 13 lat z rodzin najuboższych. Czas trwania – sierpień 2011 r. W programie uczestniczyło 7-ro dzieci. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu. Dzieci brały udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, zorganizowano wyjście na lody oraz do Centrum Zabaw.

5. „Twój krok w przyszłość”

Program profilaktyczny przeznaczony dla osób bezrobotnych w ramach programu „Lepsze jutro” realizowany był od 30 września do 18 listopada 2011 r. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu w świetlicy Ośrodka. W zajęciach uczestniczyło 6 osób. Zajęcia miały charakter cykliczny odnośnie doradztwa zawodowego, czy spotkań z terapeutą.

6. „Bezdomny nigdy więcej”

Program profilaktyczny przeznaczony dla osób bezdomnych. Trwał od 25 listopada 2011 r. do 5 stycznia 2012 r. Do zajęć wytypowano 12 osób, program ukończyły 4 osoby.

Ponadto w ramach pracy Klubu, z okazji Dnia Dziecka zorganizowano wyjście do kina na projekcję filmu 3D „Kung Fu Panda 2”. Uczestniczyło 15-ro dzieci z najuboższych rodzin.

Pracownicy socjalni przy pomocy sponsorów oraz wsparciu organizacyjnym pracowników MDK zorganizowali zabawę Mikołajkową. W zabawie uczestniczyło 30 dzieci, otrzymały paczki oraz poczęstunek.

W KIS zatrudniony jest pracownik socjalny w wymiarze 1 etatu, który we współpracy z pozostałymi pracownikami Ośrodka, w szczególności pracownikami socjalnymi realizuje zaplanowane programy oraz koordynuje wykonywanie prac społecznie użytecznych.

Na działalność KIS w 2011 r. wydatkowano 2.978,43 zł.

4.2 Centrum Integracji Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Centrum Integracji Społecznej przy ul. Krasińskiego 19 w Stargardzie Szczecińskim w zakresie kierowania osób do zajęć w CIS wydając w tej sprawie decyzje po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

W zajęciach Centrum mogą brać udział osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone społecznie, które własnym staraniem wykorzystując posiadane możliwości i zasoby, nie są w stanie prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie. Wskazane jest, by do Centrum trafiały osoby, które uczestniczyły w zajęciach Klubu Integracji Społecznej, o którym mowa powyżej. Działalność CIS uregulowana jest w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

W 2011 r. do programu reintegracji zawodowej i społecznej realizowanego przez CIS skierowano 54 osoby, w tym 4 osoby nie zgłosiły się do pracy. Natomiast z 2010 r. uczestnictwo w CIS kontynuowało 31 osób. CIS utworzył 4 grupy warsztatowe:

- gastronomiczną,
- rękodzieła,
- opiekunek zależnych,
- grupę porządkową.

Osoby uczestniczące w szkoleniu w okresie próbnym, trwającym 1 miesiąc otrzymały 50 % zasiłku dla bezrobotnych, a następnie przez okres 11 miesięcy, uczestnicząc w szkoleniach i zatrudnieniu socjalnym otrzymywały świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Objęte zostały również ubezpieczeniem zdrowotnym.

4.3 Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.

Celem Programu jest utrzymanie osób i rodzin w środowisku zamieszkania oraz zapobieganie eksmisjom i bezdomności.

Realizatorami Programu są:

- 1) Prezydent Miasta Stargard Szczeciński,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim,
- 3) Stargardzkie TBS Sp. z o.o. w zakresie określonym w umowach z Miastem o zarządzanie i na administrowanie mieszkaniowym zasobem Miasta.

W 2011 r. Program realizowało 188 rodzin, w tym 68 rodzin, które przystąpiły do Programu w 2011 r. Kontrakt socjalny zrealizowało 29 rodzin, uzyskując prawo do pomocy oddłużeniowej. Z uczestnictwa w Programie zostało wykluczonych 47 osób (w tym 6 zgonów), z uwagi na nie realizowanie kontraktu socjalnego.

Z Programu zostało wykluczonych również 10 rodzin w związku z poprawą sytuacji i przekroczeniem kryteriów dochodowych.

Uczestnictwo w Programie kontynuują 102 rodziny, które zobowiązane są do realizacji kontraktów socjalnych w 2012 r.

Wśród osób zakwalifikowanych do Programu 58 rodzin korzystało z różnych form wsparcia w ramach pomocy społecznej, a 57 rodzin z dodatków mieszkaniowych.

4.4 Działania na rzecz rodziny i dziecka – wsparcie niepieniężne.

Pracownicy socjalni w ramach współpracy z instytucjami, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi pozyskali, zorganizowali lub wytypowali rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej do uzyskania wsparcia niepieniężnego, m.in.:

- 109 rodzin w celu uzyskania pomocy rzeczowej (odzież, żywność) z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- pozyskali od osób prywatnych sprzęt domowy, który został przekazany 16 rodzinom,
- w okresie wakacji 7 dzieci uczestniczyło w Programie „Przyjazne wakacje”, w ramach programu dzieci uczestniczyły w zajęciach plastycznych, muzycznych, miały zorganizowane wyjście do Sali Zabaw przy ul. Wyszyńskiego oraz odwiedziły Komendę Powiatową Policji i Państwową Straż Pożarną – pogram realizowali pracownicy socjalni,
- wytypowali 6 rodzin, które otrzymały drewno pozyskane z zasobów miasta w ilości 10 mertów sześciennych,
- wytypowali 26 rodzin wielodzietnych, które otrzymały paczki od Prezydenta Miasta Stargard Szczeciński z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
- wytypowali 45 rodzin, które otrzymały paczki z Polskiego Czerwonego Krzyża z okazji Świąt Wielkanocnych i 56 rodzin z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
- pozyskali i przekazali dzieciom słodycze i maskotki pochodzące ze zbiórki zorganizowanej przez OSiR ,
- pozyskali 30 zabawek do paczek dla dzieci z okazji zabawy Mikołajkowej od firmy Cargotec,
- wytypowali 30 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub problemem przemocy (w wieku od 10 do 14 lat) na obóz socjoterapeutyczny zorganizowany przez TPD,
- wytypowali 6-ro dzieci we współpracy ze Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi na wyjazd do Holandii,
- wytypowali do Kuratorium Oświaty w Szczecinie 40 dzieci na wypoczynek letni – kolonie w Murzasichle,
- pozyskali 36 serków owocowych z Mleczarni „Starco” ze Stargardu Szczecińskiego, słodycze, owoce i soki w kartonikach od piekarni „Bagietka” ze Szczecina i 34 pączki z Piekarni „Zgorzelscy” ze Stargardu Szczecińskiego; artykuły zostały przekazane dzieciom podczas zabawy Mikołajkowej w Młodzieżowym Domu Kultury, organizowanej przez pracowników socjalnych przy udziale pracowników MDK.

Pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną na rzecz 620 rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Ponadto aspirant pracy socjalnej wykonujący zadania asystenta rodziny objął wsparciem 8 rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym 5 rodzin wykazujących deficyty intelektualne.

4.5 Przemoc w rodzinie.

W 2011r. na wniosek pracowników socjalnych 2 dzieci z zagrożonych przemocą środowisk zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczych.

W związku z tym, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego wykazuje wiele rodzin, jak również zwiększa się przemoc w rodzinach, obowiązki asystenta rodziny wykonywał aspirant pracy socjalnej współpracując z 8 rodzinami dysfunkcyjnymi zagrożonymi umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w związku ze stosowaną w przeszłości przemocą, w tym zaniedbaniem.

Współpraca pracownika socjalnego, terapeuty, asystenta rodziny, kuratora i doraźnej pomocy przedstawicieli innych instytucji miała na celu przywrócenie utraconych funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny.

W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie pracownicy socjalni przeprowadzili 75 interwencji domowych, współpracując z funkcjonariuszami policji, kuratorami sądowymi i pedagogami szkolnymi. Wypełnili 48 formularzy „Pomoc Społeczna – Niebieska Karta” i przekazali do Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie Szczecińskim. Ponadto do Gminnego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Krasieńskiego 19 w Stargardzie Szczecińskim skierowali 15 kobiet i 22 dzieci a także w 21 przypadkach skierowali wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie Szczecińskim o zastosowanie leczenia odwykowego wobec sprawców przemocy. Z pomocy finansowej i w naturze korzystało 45 rodzin dotkniętych przemocą i uzależnieniem.

4.6 Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych.

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 13 czerwca 2000 r. zawartym pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie organizacji pomocy dla osób zwalnianych z zakładów karnych i ich rodzin w roku 2011 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy:

- 55 osobom po opuszczeniu zakładu karnego, w tym 28 osobom, które opuściły zakład karny w 2011 r.

W celu poprawy sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin przyznano osobom, które opuściły zakład karny w 2011 r. następujące świadczenia:

- zasiłki stałe - 2,
- zasiłki okresowe - 24,
- zasiłki celowe - 25,
- potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych - 1,
- wyżywienie w Caritas - 1.

Pracownicy socjalni podpisali 26 kontraktów socjalnych, które szczegółowo określały kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin. Uzgodnienia dotyczyły, m. in.: obowiązku uzyskania dowodu osobistego, złożenia niezbędnych dokumentów w celu uzyskania lokalu mieszkalnego z STBS-u, poszukiwania pracy i w razie jej otrzymania – utrzymania zatrudnienia, podjęcia terapii odwykowej, uczestnictwa w programie CIS, podjęcia prac społecznie-użytecznych. Celem zawierania kontraktów była szeroko rozumiana reintegracja zawodowa i społeczna. Osobom, które opuszczały zakład karny i z powodu złego stanu zdrowia nie mogły być reintegrowane zawodowo udzielano pomocy w zakresie kompletowania dokumentów i ustalania stopnia niepełnosprawności.

Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z 26 osobami zwolnionymi z zakładu karnego. Spośród 28 osób, które opuściły w 2011 r. zakłady karne – 18 osób powróciło do własnych rodzin, posiadających lokale mieszkalne.

Pracownicy MOPS na prośbę kierownictwa Zakładu Karnego w Stargardzie Szczecińskim spotkali się 4-krotnie w 2011 r. z grupami osób odbywających karę pozbawienia wolności i przekazywali informacje z zakresu spraw społecznych i funduszu alimentacyjnego mogące być przydatne w usamodzielnieniu się po opuszczeniu zakładu karnego.

4.7 Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

W 2011 r. w MOPS zatrudnionych było 2 terapeutów na cały etat, 1 terapeuta na $\frac{3}{4}$ etatu i 1 terapeuta na $\frac{1}{4}$ etatu, 3 psychologów na umowę zlecenie oraz od grudnia 1 terapeuta na umowę zlecenie.

Poradnictwo realizowane było przez zatrudnionych terapeutów w 145 rodzinach, w tym w 103 zgłoszonych w 2011 r. poprzez:

- prowadzenie terapii dzieci i młodzieży – 114,
- prowadzenie terapii dorosłych – 31,
- prowadzenie spotkań w Szkole Rodziców – 54, liczba uczestników – 29 osób,
- uczestnictwo w Szkolnych Grupach Konsultacyjnych – 10 spotkań.

Główne powody zgłoszenia do Zespołu Terapeutów:

- nieprawidłowe funkcjonowanie rodzin, bądź członków rodzin spowodowane nadużywaniem alkoholu,
- zachowania agresywne i buntownicze, zwłaszcza dzieci i młodzieży,
- zaburzone relacje w rodzinach,
- zaburzenia emocjonalne,
- nadużywanie alkoholu i środków odurzających,
- zaburzenia procesu adaptacyjnego,
- konflikty wewnątrzrodzinne.

Efekty pracy terapeutycznej:

- poprawa relacji z rodziną - 47 osoby,
- nabycie umiejętności pełnienia ról - 11 osób,
- zwiększenie samoświadomości - 23 osób,
- zmniejszenie zachowań agresywnych - 15 osób,
- nabycie umiejętności radzenia sobie ze złością - 2 osób,
- podjęcie terapii odwykowej - 6 osób,
- wzrost zachowań autokorekcyjnych - 7 osób,
- zaangażowanie rodziców w życie dziecka - 3 osoby,
- zmotywowanie rodzica do podjęcia leczenia psychiatrycznego u dziecka lub rodzica - 11 osób,
- poprawa wyników w nauce - 9 osób,
- podejmowanie samodzielnych inicjatyw - 3 osoby,

Liczba porad specjalistycznych udzielonych w 2011 r. przez Zespół Psychologiczno-Terapeutyczny - 281.

Poradnictwo prawne realizowane było poprzez:

- udzielanie konsultacji i porad - 1318, w tym dla klientów MOPS - 676 i pracowników Ośrodka – 642,
- pomoc w sporządzaniu wniosków i pism procesowych - 205,
- reprezentowanie w sądzie - 12.

Ponadto terapeuci i konsultant-prawnik brali udział w spotkaniach organizowanych w ramach realizowanych programów w Klubie Integracji Społecznej oraz na bieżąco współpracowali w ramach konsultacji z pracownikami socjalnymi.

4.8 Wywiady środowiskowe.

Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzają pracownicy socjalni w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin ubiegających się i korzystających z pomocy społecznej, w tym również na potrzeby dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych oraz jednostek organizacyjnych z terenu innej gminy.

Wywiady środowiskowe mogą być przeprowadzane także w sytuacji, gdy inne przepisy tak stanowią.

W 2011 r. pracownicy socjalni przeprowadzili ogółem 7.943 wywiady (w 2010 – 8.504 wywiady), w tym:

- 1) w sprawie udzielenia pomocy społecznej - 6280
- 2) w sprawie dodatków mieszkaniowych - 366
- 3) w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej - 38
- 4) w sprawie umorzenia świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych - 44
- 5) w sprawie oddłużenia czynszowego - 205
- 6) w sprawie pomocy dla kombatantów - 26
- 7) na potrzeby powiatowych centrów pomocy rodzinie - 11
- 8) na potrzeby placówek opiekuńczo-wychowawczych - 12
- 9) w sprawie potwierdzenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego - 118

10) na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej	-	197
11) na potrzeby innych instytucji	-	81
12) na potrzeby tut. Ośrodka (wywiady alimentacyjne)	-	292
13) na potrzeby projektu EFS	-	105
14) w sprawie udzielania odmowy	-	128
15) w sprawie przemocy	-	40

oraz sporządzili 2724 pisma (w 2010 r. – 2769) do różnych instytucji dotyczących sytuacji świadczeniobiorców, jak również odpowiadali na pytania klientów drogą mailową – 14 odpowiedzi.

4.9 Kontrakty socjalne.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zawiera kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną.

Pracownicy socjalni w 2011 r. sporządzili 1345 kontraktów socjalnych, w tym dotyczących w szczególności:

1) bezrobocia	-	1005
2) bezdomności	-	39
3) uzależnienia	-	77
4) przemocy	-	8
5) oddłużenia czynszowego	-	69
6) projektów	-	74
7) innych problemów	-	73

Kontrakt socjalny jest narzędziem stosowanym w pracy socjalnej. Pracownicy socjalni w oparciu o wywiad środowiskowy dokonują diagnozy sytuacji osób/rodzin, planując pomoc finansową i pracę socjalną.

Praca socjalna rozumiana jest jako systemowe podejście do rodziny, co powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie mogą być traktowane jako izolowane zjawiska.

Pracownicy socjalni w 2011 r. objęli pracą socjalną ogółem 1826 rodzin, proponując różnego rodzaju pomoc finansową, usługi i poradnictwo, w zależności od problemów występujących w rodzinach.

IV. Prace społecznie użyteczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim w 2011 r. był organizatorem prac społecznie użytecznych na terenie Miasta Stargard Szczeciński.

Prace społecznie użyteczne organizowane były na zasadach określonych w :

- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- porozumieniu Nr 10/2011 w sprawie sposobu organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych z dnia 10 marca 2011 r. pomiędzy Powiatem Stargardzkim – Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie Szczecińskim a Gminą-Miastem Stargard Szczeciński.

W 2011 r. do prac społecznie użytecznych zostało wytypowanych 196 osób, w tym: 44 osoby zrezygnowały z wykonywania prac społecznie użytecznych bez uzasadnienia przyczyny, 21 osób podjęło zatrudnienie, 1 osobę Powiatowy Urząd Pracy skierował na staż, 3 osoby nie podjęły pracy ze względu na zły stan zdrowia, 1 osoba podjęła szkolenie w CIS, 14 osób nie odebrało skierowań do pracy, 3 osoby nie podjęły pracy z uwagi na wyrejestrowanie przez PUP.

Prace społecznie użyteczne organizowane były w okresie od kwietnia do grudnia 2011 r. Średnio liczba wykonujących prace społecznie użyteczne wynosiła 106 osób miesięcznie. Do prac społecznie użytecznych wytypowane były osoby bezrobotne, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim (bez prawa do zasiłku), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Każda z osób wykonujących prace społecznie użyteczne objęta była ubezpieczeniem zdrowotnym, wypadkowym oraz od odpowiedzialności cywilnej.

Osoby wyznaczone przez MOPS kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy do 31 Podmiotów, na rzecz których wykonywały prace, tj.:

- 1) Zespół Szkół Nr 2 - 2 osoby, prace porządkowe,
- 2) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - 10 osób, prace porządkowe, usługi opiekuńcze, pomoc biurowa, roznoszenie korespondencji,
- 3) Stargardzkiego Centrum Kultury – 4 osoby - prace porządkowe,
- 4) Zespołu Szkół Ogólnokształcących – 7 osób - prace porządkowe i konserwatorskie,
- 5) Przedszkola Miejskiego Nr 1 – 6 osób, pomoc nauczyciela, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 6) Przedszkola Miejskiego Nr 2 – 7 osób, prace porządkowo – konserwatorskie, pomoc nauczyciela,
- 7) Przedszkola Miejskiego Nr 3 – 3 osoby, prace porządkowe, pomoc nauczyciela
- 8) Przedszkola Miejskiego Nr 4 – 2 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 9) Przedszkola Miejskiego Nr 5 – 3 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 10) Przedszkola Miejskiego Nr 6 – 4 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 11) Szkoły Podstawowej Nr 1- 3 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie, remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 12) Szkoły Podstawowej Nr 4 - 7 osób, prace porządkowo – konserwatorskie, remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 13) Szkoły Podstawowej Nr 3 – 2 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 14) Szkoły Podstawowej Nr 6 – 5 osób, prace porządkowo- konserwatorskie,
- 15) Szkoły Podstawowej Nr 7 - 4 osoby, prace porządkowo- konserwatorskie,
- 16) Szkoły Podstawowej Nr 8 – 8 osób, prace porządkowo- konserwatorskie, remontowe
- 17) Gimnazjum Nr 1 – 4 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 18) Gimnazjum Nr 2 – 2 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 19) Gimnazjum Nr 3 – 3 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 20) Gimnazjum Nr 4 – 4 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 21) Domu Dziecka Nr 1 – 2 osoby, prace porządkowe,
- 22) Centrum Socjalnego Caritas – 6 osób prace porządkowe, porządkowo – konserwatorskie, pomoc w kuchni,
- 23) Liceum Ogólnokształcące Nr 2 – 2 osoby, prace konserwatorskie, remontowe
- 24) Centrum Kształcenia Praktycznego – 1 osoba, prace porządkowe,
- 25) Bursy Szkolnej – 2 osoby, prace porządkowe,
- 26) Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Środowiskowy Dom Samopomocy – 2 osoby, prace porządkowe,

- 27) Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Warsztat Terapii Zajęciowej – 1 osoba, prace porządkowe,
- 28) Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Mieszkalnictwo Wspomagane – 1 osoba, prace porządkowe,
- 29) Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej – 8 osób, prace porządkowo – konserwatorskie, pomoc kuchenna, prace remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 30) Zespół Szkół Budowlano-Technicznych - 1 osoba, prace porządkowo-konserwatorskie,
- 31) Komenda Powiatowa Policji – 3 osoby, prace porządkowe.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 8 godzin tygodniowo, 32 godziny miesięcznie. Wynagrodzenie za prace społecznie użyteczne wynosiło 7,30 zł za godzinę i wypłacane było przez MOPS wszystkim osobom wykonującym prace na terenie miasta.

Na prace społecznie użyteczne wydatkowano 214,645,90 zł, z czego 32.681,30 zł to zapłata za pracę świadczoną w grudniu 2010 r.

Pomimo, że realizowane działania w trybie prac społecznie użytecznych nie dają wysokiej efektywności w postaci podjęcia stałego zatrudnienia po zakończeniu działania, to ze społecznego punktu widzenia dają niewymierne korzyści, m. in. przerywają bezczynność zawodową i mobilizują do kształtowania pożądanego stosunku do pracy.

Wielu klientów MOPS zgłasza corocznie gotowość do wykonywania prac społecznie użytecznych. Są to osoby, które mają trudności w podjęciu stałej pracy, w szczególności ze względu na wiek lub brak wykształcenia.

V. Projekt systemowy „Integracja społeczna w powiecie stargardzkim”.

W oparciu o pełnomocnictwo udzielone przez Prezydenta Miasta Stargardu Szczecińskiego z dnia 28 lutego 2008 r., a następnie z dnia 5 stycznia 2009 r. w zakresie realizacji Partnerskiego Projektu systemowego w ramach Priorytetu VII Programu operacyjnego Kapitał Ludzki, MOPS rozpoczął w 2008 r. realizację partnerskiego Projektu „Integracja społeczna w powiecie stargardzkim”.

W roku 2011 celem projektu była aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W projekcie udział wzięło 50 osób (20 mężczyzn i 30 kobiet), w tym 2 osoby z listy rezerwowej, z czego:

- 43 osoby ukończyły planowo realizację projektu, w tym 28 kobiet i 15 mężczyzn,
- 4 osoby w czasie trwania projektu podjęły zatrudnienie,
- 7 osób zrezygnowało z różnych względów: osobistych, stanu zdrowia, braku chęci.

Projekt był realizowany w okresie od 4 kwietnia 2011 r. do 30 listopada 2011 r. Na potrzeby uczestników projektu przeprowadzono treningi psychologiczne oraz doradztwo zawodowe i prawne, podstawowy kurs językowy (niemiecki i angielski). Udział w projekcie umożliwił uczestnikom zdobycie nowej wiedzy i umiejętności praktycznych poprzez szkolenie komputerowe i kurs na prawo jazdy kat. B oraz szkolenie zawodowe w zakresie: Kierowca wózka jezdniowego z obsługą kas fiskalnych, Nowoczesny sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, Kucharz małej gastronomii.

Zajęcia grupowe z psychologiem, doradcą zawodowym i prawnikiem zakończyło 48 osób (40 godzin) oraz po 1 godz. na osobę indywidualnych konsultacji z psychologiem i doradcą zawodowym.

Szkolenie o kierunku:

- Kierowca wózka jezdniowego z obsługą kas fiskalnych 16 osób (mężczyzn), ukończyło 11 osób; 2 osoby w czasie kursu podjęły pracę, 1 osoba przerwała szkolenie ze względów zdrowotnych, 2 osoby ze względów zdrowotnych lekarz nie zakwalifikował do kursu.
- Nowoczesny sprzedawca z obsługą kas fiskalnych ukończyło 21 kobiet – 100 % planu.
- Kucharz małej gastronomii ukończyło 10 osób (kobiety) z planowanych 11 osób; 1 osoba (mężczyzna) podjęła zatrudnienie na umowę o pracę.

Kurs komputerowy (60 godzin) ukończyło 39 osób z planowanych 48 osób a kurs języka angielskiego lub niemieckiego z planowanych 48 osób ukończyły 44 osoby. Natomiast kurs prawa jazdy kat. B ukończyło 36 osób z planowanych 48 osób, z uwagi na to, że 3 osoby nie zostały dopuszczone przez lekarza, 4 osoby podjęły pracę zarobkową a 5 osób zrezygnowało.

Na realizację projektu w 2011 r. wydatkowano: 317.869,99 zł, z tego:

- na zasiłki celowe dla uczestników – 43.861,00 zł
- wynagrodzenia dla personelu zaangażowanego w realizację projektu - 141.638,31 zł
- szkolenia zawodowe – 29.169,28 zł
- szkolenie komputerowe – 11.490,50 zł
- szkolenia językowe – 12.958,50 zł
- prawo jazdy kat. B + badania lekarskie – 46.800,00 zł
- wyposażenie i materiały biurowe – 8.795,00 zł
- promocja projektu – 5.310,98 zł
- badania lekarskie - 3.966,00 zł

Środki na realizację projektu pochodziły z:

- funduszu Unii Europejskiej – 317.869,99 zł
- wkładu Państwa – 258.786,74 zł
- środków własnych gminy – 59.083,25 zł.

Realizowany w latach 2008 -2011 Projekt „Integracja społeczna w powiecie stargardzkim” ukończyło 119 stargardzian, z czego 38 osób (32 %) nie korzystało z pomocy społecznej po jego zakończeniu.

VI. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

MOPS wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.) oraz w oparciu o zarządzenie Nr 465 / 2007 Prezydenta Miasta Stargardu Szczecińskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora i Zastępcy Dyrektora MOPS w Stargardzie Szczecińskim do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w sprawach potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.,

W 2011 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 338 decyzji administracyjnych (w 2010 r. – 347), w tym:

- potwierdzających prawo do ubezpieczenia - 204,
- odmawiających potwierdzenia prawa - 37,
- uchylających wydane decyzje - 6,
- wygaszających potwierdzenie prawa do ubezpieczenia – 82,
- umarzających postępowanie - 9.

Od momentu przyjęcia do realizacji ww. zadania, tj. od listopada 2007 r. do 31 grudnia 2011 r. wydano łącznie 1.068 decyzji administracyjnych.

VII. Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

Wydatki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi obejmują działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz program „Szkoła-Rodzina-Środowisko”.

Program „Szkoła-Rodzina-Środowisko” realizuje zespół psychologów i terapeutów. Efekty ich pracy w 2011 r. zostały przedstawione w pkt. 4.7 niniejszego sprawozdania.

Wydatki na program obejmują koszty osobowe wraz z pochodnymi, koszt szkoleń, podróży służbowych, zakupów biurowych, itp.

Na działalność Komisji w 2011 r. wydatkowana została kwota 132.503,02 zł, tj. 85,49 % planu.

Sfinansowano następujące zadania:

- wypłaty wynagrodzenia sekretarzowi Komisji wraz z pochodnymi - 41.631,63 zł,
- zakup materiałów biurowych i eksploatacyjnych - 833,05 zł,
- usługi telefoniczne, bankowe, korespondencyjne, itp. - 3.139,17 zł,
- wynagrodzenie biegłych psychiatrów i psychologów - 11.400,00 zł,
- zaliczki sądowe na biegłych - 5.474,00 zł,
- koszty postępowania sądowego - 1.646,00 zł,
- wynagrodzenie dla członków Komisji - 55.850,28 zł,
- podróże służbowe i szkolenia - 2.479,30 zł,
- pozostałe wydatki - 10.049,59 zł.

VIII. Dodatki mieszkaniowe.

Przyznawanie i wypłatę dodatków mieszkaniowych reguluje ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późniejszymi zmianami).

Dodatki mieszkaniowe wypłacane są ze środków budżetu gminy. Stanowią formę pomocy dla osób, które nie są w stanie pokryć wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania.

Pomoc ta ma charakter częściowy, co oznacza, że osoba, której dodatek przyznano musi ponosić i uiszczać we własnym zakresie (z własnego budżetu) pozostałą, poza dodatkiem mieszkaniowym, część opłat związanych z utrzymaniem lokalu. W przypadku nie wnoszenia opłat przez okres 2 miesięcy, dodatek jest wstrzymywany, a po uregulowaniu tych zaległości, wypłata dodatku jest wznawiana.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom mającym tytuł prawny do lokalu a także osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego pod warunkiem, że oczekują na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny. Od 2010 roku osoby, które utraciły tytuł prawny do lokalu lecz uczestniczą w Programie o zasadach udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją podpisując kontrakt socjalny lub ugodę z Zarządcą również mogą korzystać z dodatku mieszkaniowego gdy dotrzymują zobowiązań zawartych w kontrakcie.

W 2011 r. w ramach realizacji ww. Programu 57 rodzin otrzymało dodatek mieszkaniowy.

Obok tytułu prawnego wymagane jest także faktyczne zamieszkiwanie w lokalu, przez co rozumie się taką sytuację, gdy dana osoba przebywa w konkretnym mieszkaniu z zamiarem stałego pobytu, tj. chodzi o miejsce, gdzie koncentrują się wszystkie jej sprawy osobiste i majątkowe, choćby nawet przerwa w faktycznym przebywaniu w miejscu zamieszkania spowodowana była studiami, odbywaniem służby wojskowej czy pobytem w zakładzie karnym.

Przyznanie dodatku uzależnione jest od średniego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskanego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku (do 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% w gospodarstwie wieloosobowym; najniższa emerytura obowiązująca od marca 2011 r. to kwota 728,18 zł), powierzchni zajmowanego lokalu oraz od wysokości miesięcznych wydatków na lokal.

Ustawa dopuszcza odstępstwa, zarówno jeśli dochód jest wyższy od przyjętego, jak i w sytuacji, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego przekracza powierzchnię normatywną lokalu o 30 %. Wysokość dodatku mieszkaniowego uzależniona jest od wysokości wydatków ponoszonych na utrzymanie mieszkania oraz od miesięcznego dochodu brutto w gospodarstwie domowym na jedną osobę. Jeżeli wnioskodawcy przysługuje dodatek mieszkaniowy, a w jego mieszkaniu nie ma centralnego ogrzewania, ciepłej wody lub instalacji gazu przewodowego, to wówczas naliczany jest ryczałt na zakup opału, stanowiący część dodatku mieszkaniowego. Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres 6 miesięcy. Ewentualne zmiany danych zawartych we wniosku lub deklaracji złożonej przez wnioskodawcę, które nastąpiły w okresie 6 miesięcy od dnia przyznania dodatku mieszkaniowego nie mają wpływu na wysokość wypłacanego dodatku mieszkaniowego.

W 2011 roku przyjęto 3443 wnioski (w 2010 r. - 3679) od 2366 rodzin (w 2010 r. - 2528).

Tabela nr 6. Struktura wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Wyszczególnienie rodzajów lokali	2011 r.			2010 r.		
	Liczba Dodatków (szt.)	Kwota dodatków (zł)	Średnia kwota dodatku (zł)	Liczba Dodatków (szt.)	Kwota dodatków (zł)	Średnia kwota dodatku (zł)
1) komunalne	6741	1.608.685,65	238,64	6.751	1.632.024,54	214,29
a) podnajem kat. „E”, „Ea”	1452	555.795,40	382,78	1.373	479.549,22	349,27
2) spółdzielcze	5362	898.622,40	167,59	5.736	960.375,24	167,43
3) wspólnot mieszkaniowych	3546	665.714,95	187,74	3.712	652.559,20	175,80
4) prywatne	34	12.299,17	361,74	26	9.627,05	370,27
5) TBS	673	234.117,70	347,87	788	259.571,65	329,41
6) innym	1816	626.370,63	344,92	1.839	581.097,76	315,99
Ogółem:	19624	4.601.605,90	234,49	20.225	4.574.804,66	226,20

Jak wynika z powyższej tabeli nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych o 601, natomiast kwota wypłat wzrosła o 26.801,24 zł.

Jak wynika z analizy kwoty przyznanych świadczeń nie wzrosły jedynie w lokalach prywatnych.

Wydatki na lokal ponoszone przez wnioskodawców, u których brak jest liczników na zimną lub ciepłą wodę w znacznym stopniu zwiększają wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych, ponieważ zarządcy naliczają zużytą wodę ryczałtowo, przez co wydatki na lokal znacząco rosną. Wzrost też wystąpił w ilości wypłaconych dodatków, jak i kwoty świadczeń w odniesieniu do mieszkań komunalnych – podnajmowanych „E” i „Ea”. Niewątpliwym wpływem na to miały niskie dochody najemców lokali komunalnych jak i informacje kierowane do mieszkańców tych lokali przez administratora o możliwości ubiegania się o dodatek mieszkaniowy oraz wynajem przez miasto od TBS lokali mieszkalnych, które były podnajmowane przez lokatorów jako lokale komunalne.

Z przedstawionych danych wynika, że o średniej wysokości wypłaconych dodatków decydowały dochody najemców i wysokość opłat ponoszonych na utrzymanie lokalu.

Średnia kwota dodatku mieszkaniowego wyniosła 234,49 zł (w 2010 r. 226,20).

Ogółem wydano 3420 decyzji administracyjnych, w tym:

- pozytywnych - 3 290,
- odmownych - 116,
- umarzających postępowanie - 14.

Ponadto 11 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia z uwagi na braki w dokumentach przedstawionych przez wnioskodawców, co nie pozwoliło rozpatrzyć wniosków i wydać ostatecznych decyzji.

Dokonano 72 wezwań wnioskodawców celem uzupełnienia braków w dokumentach oraz wydano 370 zaświadczeń dotyczących wypłat dodatków mieszkaniowych.

W trakcie weryfikacji rozpatrywano 504 pisma dotyczące wnioskodawców w sprawie weryfikacji przyznanego dodatku mieszkaniowego, na które wydano 1223 decyzje administracyjne.

Pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili 374 wywiady środowiskowe u wnioskodawców ubiegających się o dodatek mieszkaniowy.

W wyniku przeprowadzonych wywiadów środowiskowych 3 osoby otrzymały decyzje odmowne z powodu występowania rażącej dysproporcji pomiędzy niskimi dochodami wykazanymi w złożonej deklaracji a faktycznym stanem majątkowym, wskazującym, że wnioskodawca jest w stanie uiszczać wydatki związane z zajmowaniem lokalu mieszkalnego wykorzystując własne środki i posiadane zasoby majątkowe.

Ponadto 13 osób otrzymało odmowę przyznania dodatku mieszkaniowego, w tym 11 osób z powodu uchylania się od przeprowadzenia wywiadu środowiskowego a 2 osoby z powodu nie wyrażenia zgody na przeprowadzenie wywiadu.

Dodatki mieszkaniowe przekazywane były na konta 91 administratorów mieszkań. W 2011 r. około 85 % ogółem wypłacanych ryczałtów, na wniosek wnioskodawców zostało przekazanych na konta zarządców lokali. Pozostałe ryczałty mieszkaniowe wypłacane były w kasie MOPS.

IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.

1. Świadczenia rodzinne.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

Świadczenia rodzinne obejmują:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd do szkoły lub zamieszkanie w miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły),
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 504,00 zł lub 583,00 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują, gdy przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego.

Świadczenia przyznawane są na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku.

Kwoty zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 7. Kwoty świadczeń rodzinnych

ZASIŁEK RODZINNY		
Okres obowiązywania	Wyszczególnienie	Kwota
od 1 listopada 2009r.	na dziecko do ukończenia 5 roku życia	68 zł
	na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	91 zł
	na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	98 zł

W 2011 r. ze świadczeń rodzinnych korzystało 4483 rodzin (2010 r. – 4675 rodzin), w tym 1944 rodzin pobierających zasiłek rodzinny z dodatkami, w tym:

- na jedno dziecko - 912,
- na dwoje dzieci - 710,
- na troje dzieci - 219,
- na czworo i więcej - 103.

Tabela nr 8. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń

DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO		
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu :	Kwota	Okres pobierania
urodzenia dziecka	1000 zł	jednorazowo
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł	miesięcznie
samotnego wychowywania dziecka	170 zł	na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci
	lub 250 zł	na dziecko niepełnosprawne, nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	80 zł	na trzecie i następne dziecko
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	60 zł	miesięcznie na dziecko do 5 lat
	80 zł	miesięcznie na dziecko od 5 do 24 lat
rozpoczęcia roku szkolnego	100 zł	jednorazowo
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	90 zł lub 50 zł	miesięcznie, pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień-czerwiec)
zasiłek pielęgnacyjny	153 zł miesięcznie	
świadczenie pielęgnacyjne	520 zł miesięcznie	
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	1 000 zł jednorazowo	

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym

stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 153,00 zł miesięcznie i nie jest zależny od kryterium dochodowego. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje na czas nieokreślony chyba, że orzeczenie zostało wydane na czas określony, wówczas przysługuje do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, jak również osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

W roku 2011 średniomiesięcznie wypłacano 2880 zasiłków pielęgnacyjnych osobom uprawnionym.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z podjęcia pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, w przypadku, gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo, gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki nad chorym. Taki zapis ustawowy rozszerzający krąg osób uprawnionych do nabywania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego obowiązuje od 1 stycznia 2010 r.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 520 zł miesięcznie.

Dodatkowo w miesiącach listopadzie i grudniu 2011 r. w ramach rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne wypłacono na wniosek osób pobierających to świadczenie 499 świadczeń po 100 zł miesięcznie na ogólną kwotę 49 900zł. Realizacja pomocy była zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Rodziny pobierające świadczenie pielęgnacyjne w 2011 r. - 421 (w roku 2010 – 214).

Wzrost ilości rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne o 97% spowodowany był przede wszystkim zmianami - wprowadzonymi od dnia 1 stycznia 2010 r. - przepisów rozszerzających krąg osób nabywających uprawnienia do tego świadczenia. Dotyczy to osób sprawujących opiekę nad starszymi osobami, członkami rodziny, rezygnujących z pracy bądź jej nie podejmujących w związku z koniecznością sprawowania tej opieki.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka niezależnie od dochodu w wysokości 1.000,00 zł na jedno dziecko. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowa zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną co najmniej jeden raz w czasie ciąży. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Wydatki poniesione w 2011 r. na wypłatę świadczeń rodzinnych oraz ilość wypłaconych świadczeń w porównaniu do 2010 roku przedstawia tabela nr 12 .

Tabela nr 9. Wydatki na świadczenia i świadczeniobiorcy.

Wyszczególnienie	2011 r.		2010 r.	
	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	3.446.544	40.425	3.734.116	43.664
Dodatki do zasiłków rodzinnych z dodatków ogółem z tytułu:	2.062.673	15.317	2.324.028	16.433
▪ urodzenia dziecka	180.000	180	250.000	250
▪ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	477.593	1.226	591.108	1.509
▪ samotnego wychowywania dziecka	476.570	2.718	503.320	2.872
▪ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	226.780	2.970	247.760	3.243
▪ rozpoczęcia roku szkolnego	244.500	2.445	254.200	2.542
▪ podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	13.790	235	12.600	204
▪ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	443.440	5.543	465.040	5.813
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ogółem	5.509.217	55.742	6.058.144	60.097
Zasiłki pielęgnacyjne	5.286.915	34.555	5.462.406	35.702
Świadczenia pielęgnacyjne	2.050.745	4.004	1.116.581	2.179
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	655.000	655	675.000	675
Razem:	13.501.877	94.956	13.312.131	98.653

Z analizy powyższej tabeli wynika, że generalnie w poszczególnych pozycjach nastąpił niewielki spadek wypłaconych kwot. Taka sytuacja spowodowana jest faktem, że od 2004 r.

nie nastąpiła zmiana progu dochodowego do przyznania prawa do świadczeń i wynosi 504 zł na osobę w rodzinie.

Znaczny wzrost zarówno ilości jak i kwot wypłacanych świadczeń w roku 2011 nastąpił w pozycji świadczenie pielęgnacyjne. Notowany był wzrost na poziomie ponad 83,8 %. Na ten wzrost zdecydowany wpływ miały zmiany przepisów prawa, obowiązujące od 1 stycznia 2010 r., rozszerzające krąg osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z rezygnacją z pracy w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Wnioski jakie wpływały w roku 2011 dotyczyły przede wszystkim osób, które sprawowały opiekę nad rodzicami lub dziadkami legitymującymi się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W sprawie świadczeń rodzinnych w roku 2011 wydano 5169 decyzji administracyjnych.

Ponadto wydano 818 zaświadczeń w różnych celach. Bardzo dużą ilość wydanych zaświadczeń stanowiły zaświadczenia wydane osobom zainteresowanym w celu uzyskania świadczeń rodzinnych za granicą.

Z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych odzyskano kwotę 120.011 zł. Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń na koniec 2011 r. wyniósł 107.192 zł.

Od 1 maja 2010 r. zostały zmienione przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W miejsce rozporządzeń nr 1408/71 i 574/72 weszły w życie Rozporządzenie Rady i Parlamentu Europejskiego (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - jako nowe rozporządzenie podstawowe, zmienione Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)Nr 988/2009z dnia 16 września 2009 (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz Rozporządzenie Rady i Parlamentu Europejskiego nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - jako nowe rozporządzenie wykonawcze. Podstawowe zasady koordynacji nie uległy zmianie. Natomiast przy zbiegach uprawnień do świadczeń dodane zostało nowe kryterium – miejsca zamieszkania. Oznacza to, iż przepisom ww. rozporządzeń dot. koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego od 1 maja 2010 r. podlegają także rodziny, w których żaden z rodziców nie wykonuje pracy zawodowej, a mieszkają w różnych krajach UE. Ponadto z dniem 1 maja 2010 r. ww. przepisy wspólnotowe obejmują rodziny, w których jeden z rodziców prowadzi działalność gospodarczą w innym kraju UE. Jednocześnie zostały wyłączone z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego świadczenia z funduszu alimentacyjnego na mocy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego na podstawie decyzji wydanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego wypłacono, z kwoty ogółem wypłaconych świadczeń, łącznie kwotę **70.773 zł**, z tego:

- zasiłek rodzinny	9.190 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. urodzenia dziecka	1.000 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3.200 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3.200 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	900 zł

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.560 zł
- zasiłek pielęgnacyjny	20.043 zł
- świadczenie pielęgnacyjne	30.680 zł.

W roku 2011 nastąpił wzrost wypłacanych świadczeń na podstawie ww. decyzji o ponad 104 % (kwota wypłaconych świadczeń w roku 2010 wynosiła 34.640 zł).

Osoby zobowiązane do zwrotu świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dokonały zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w wysokości 26.218 zł.

Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne przyznawane są osobom, którym decyzją przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie przysługują osobie, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia posiada okres ubezpieczenia wynoszący 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Składka zdrowotna nie przysługuje, jeśli osoba objęta jest ubezpieczeniem z innego tytułu, np. z tytułu pracy zarobkowej małżonka.

Tabela nr 10. Wydatki na składki FUS i zdrowotne.

Wyszczególnienie	2011 r.		2010 r.	
	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	2.682	343.527	1.431	186.803
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	1.840	86.112	843	39.421
Razem:	4.522	429.639	2.274	226.224

Znaczny wzrost składek zarówno na ubezpieczenie społeczne jak i zdrowotne spowodowany był wzrostem ilości wypłat świadczenia pielęgnacyjnego, dającego możliwość opłacania składki za osoby uprawnione.

2. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 192, poz. 1378) łączy elementy funduszu alimentacyjnego sprzed 2004 roku oraz obowiązującego do września 2008 r. systemu zaliczek alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego środkami finansowymi z budżetu państwa.

Warunki i tryb otrzymania świadczeń:

- bezskuteczna egzekucja alimentów przez co najmniej dwa miesiące,
- dochody rodziny nieprzekraczające 725 zł (netto) miesięcznie na osobę w rodzinie,

- osoba uprawniona nie ma ukończonych 18 lat lub 25 lat, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,
- świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż 500 zł na osobę uprawnioną (dziecko),
- świadczenia przyznawane są na okres od 1 października do 30 września następnego roku.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych.

Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w kwocie aktualnie zasądzonych alimentów, bez względu na wielkość zaległych zobowiązań dłużnika wobec osoby uprawnionej; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego z miejsca zamieszkania dłużnika, np. w przypadku braku umowy międzynarodowej pomiędzy Polską i państwem, w którym dłużnik zamieszkuje,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

W sprawie funduszu alimentacyjnego wydano 1.659 decyzji administracyjnych.

Wypłacono 11.202 świadczenia alimentacyjne na kwotę 3.296.107 zł.

Według stanu na dzień 31.12.2011. świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane były dla 622 rodzin na 897 osób uprawnionych (dzieci).

Zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych określa ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 192, poz. 1378).

Według stanu na dzień 31.12.2011r. w mieście Stargard Szczeciński było 504 dłużników alimentacyjnych. W porównaniu do roku 2010 nastąpił spadek ilości dłużników zamieszkałych na terenie miasta. Przyczyna spadku ilości dłużników spowodowana była między innymi pozyskaniem informacji od komorników o niezamieszkiwaniu pod dotychczasowym adresem, brakiem aktualnego miejsca zamieszkania oraz pobytem dłużnika za granicą lub w zakładach karnych.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych ma na celu odzyskanie wypłaconych pieniędzy. Egzekucje alimentów prowadzi komornik sądowy, a od października 2008 r. dodatkowo komornik skarbowy, z którymi na bieżąco współpracują pracownicy MOPS.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2011r.

- przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego - 165 osób,
- zobowiązanie do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna - 58 osób,
- skierowanie do urzędu pracy wniosku o objęcie aktywizacją zawodową - 111 osób,
- wniosek do prokuratury o ściganie za przestępstwo uporczywej niealimentacji - 377 osób,
- wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy - 365 osób,

- wpisanie na ogólnopolską listę dłużników - 661 osób.

Sposób załatwienia spraw przez Prokuraturę:

- odmówiono wszczęcia dochodzenia w 277 przypadkach,
- umorzono dochodzenie w 21 przypadkach,
- przesłano oskarżenie do Sądu w 5 przypadkach.

W pozostałych przypadkach na dzień 31.12.2011 r. Prokuratura nie podjęła decyzji (postępowanie w toku).

Na skutek podjętych działań dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu na ogólną kwotę 455.318 zł na poczet zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego. W stosunku do roku 2010 nastąpił wzrost zwróconych kwot o 8,5 %. Dochód własny gminy stanowi kwota 133.219 zł.

Ponadto dokonano zwrotu zadłużenia z tytułu zaliczki alimentacyjnej wypłaconej osobom uprawnionym do 30.09.2008 r. - w kwocie 93.688 zł z czego 50 % stanowi dochód gminy.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w roku 2011 wyniosły 851.223 zł.